

שלא אירע ששכח אחד לסגור אם הוא שם או בהיפוך לנעול בעת יציאתו, אלא היו נזהרי' לסגור בכוא אדם שם ולהשאיר פתוח בצאתו, ופלא שהרמב"ם השמיט סימן ואם פתוח בידוע שאין שם אדם ודוק ע"כ.

★ ★

במשנה: ובית כסא של כבוד וכו'.

במעם שהוצרכו שם בית הכסא, כתב בכאר שבע משום דתנן בפ"ח דמקואות מ"ד דבעל קרי שטבל ולא הטיל מים, כשיטיל מים הרי הוא טמא, שחוששין שיצא אז גם ש"ז, לכן נצרכו להטיל מים לפני הטבילה, שלא יטמאו אח"כ.

ובתפארת ישראל (אות כ') כתב טעם אחר, לפי המבואר ביו"ד סי' קצ"ח (סעיף מ"ג) שצריכין לפני הטבילה להתנות, כדי שלא יעצור את עצמו, ולא יהא שם ראוי לביאת מים, ויהא זה חציצה.

★ ★

במשנה: ע"ה ונסתפג.

במעם הדבר שהוצרך לומר שנסתפג, כתב בתפארת ישראל (אות כ"ד) לפי שהרי טבול יום הוא, ומים שנוגעים בו הם שלישי לטומאה, ואם יטפטפו על קודש יטמאו אותה. **והגר"מ** פיינשטיין ז"ל בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' פ"ו) כתב, דבודאי לא הביא מביתו סודר כדי להסתפג בו, אלא היו שם סודרין שקנו ממעות של שיירי הלשכה, ושל הקדש הם, וסד"א דיהי' לו איסור להסתפג, שהרי הוא משתמש ונהנה בשל הקדש, קמ"ל דלב בית מתנה עליהם, והותר להטבול יום להסתפג בהם לצרכו.

★ ★

בגמ': מנא הני מי"י אמר אביי אמר קרא והחזונים לפני המשכן קדמה לפני אוהל מועד מזרח משה ואהרן ובניו, שומרים משמרת הקודש.

בחידושי הגר"א על המשניות העיר שהרי מקרא מפורש הוא בפרשת קרח [אחרי שהתלוננו בני ישראל הן גווענו אבדנו כולנו אבדנו], כל הקרב אל משכן ה' ימות. נאמר לאהרן "אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו עון המקדש וגו' ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל וגו' וזר לא יקרב אליהם. ושמרת את משמרת הקודש ואת משמרת המזבח,

הרה"ק היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל כתב לבאר המשנה כאן. בהקדם מה שידוע: שבכח הדיבור נבדל האדם מן הבהמות והחיות (עיין חגיגה טז). וראשית חכמה שער הקדושה יא - לח). והרמז כאן: מצאו נעול - כאשר פה האדם סגור ומסוגר מלדבר דברים בטלים ומכל שכן דברים האסורים, בידוע שיש שם אדם - אות היא שהוא במדריגת "אדם", אך מצאו פתוח - כאשר ח"ו אינו שומר פיו ולשונו, ונותן ללשונו דרור, בידוע שאין שם אדם - אות היא שאינו במדריגת אדם, אלא "נמשל כבהמות נדמו" (תהלים מט, יג).

★ ★

במשנה: ובית הכסא של כבוד זה הי כבודו. מצאו נעול יודע שיש שם אדם.

הרה"ק ר' שמעון שלום מאמשינוב זצ"ל בספרו אמרות טהורות כותב: הנה בשלושה [דברים נדמה האדם] כמלאכי השרת ושלושה כבהמה [חגיגה טז]... מטילין רעי כבהמה, והנה האדם בוש במעשה הבהמה ומסגיר ומכסה עצמו, ואז הוא נתיחס בשם 'אדם' כולל הגבהות והשפלות דאדמה לעליון ודעפר מן האדמה, כדמובא בשל"ה הק' וזהו בחינתו דרוח האדם העולה היא למעלה - לזכות ל'אדמה לעליון', ורוח הבהמה היורדת למטה - לעפר מן האדמה.

הנה בהצדיק שמשלים חקו ועושה מהשלושה דבהמה התיקון השלם; עבודה תמה באכילה ושתיה לגבוה, ובפריה ורביה הכל קדש, ונשאר בו אך ההטלת רעי, וזה [שאמרו] בגמ' 'מיתת צדיקים בחולי מעיים' וכו' [שבת קיח: וכתובות קג:] - כי ביתר האיברים לא תשלוט בו אפסות, כי הוא כולו חי, בסוד מלאכי השרת, שהם חיים וקיימים. וזהו סוד ויאסף רגליו אל המטה - שהיא הנקראת 'מיסך את רגליו', שאך מצד זה נוגע בו אפסות, וכולו חי עכד"ק.

★ ★

כתב בהגהות קול סופר על המשניות (אות תכה): לכאור' תיבת פתוח בידוע שאין שם אדם הוא כשפת יתר חלילה, די לומר וזה הי' כבודו מצאו נעול יודע שיש שם אדם, וכן מצאתי לרמב"ם פ"ה מה' בית הבחירה שכתב וז"ל: בה"כ של כבוד וזהו כבודו, מצאו נעול בידוע שיש שם אדם עכ"ל, ואולי מרמזת המשנה על זהירות הכהני',